

Asia C-12/22

**Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 98 artiklan 1 kohdan mukainen
ennakkoratkaisupyynnön tiivistelmä**

Jättämispäivä:

6.1.2022

Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin:

Okresný súd Prešov (Slovakia)

Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:

13.12.2021

Kantaja:

UR

Vastaaja:

365.bank a.s.

Oikeudenkäynnin kohde

Kulutusluotot – Kuluttajansuoja – Direktiivi 2008/48/EY – Direktiivi 93/13/ETY
– Kulutusluottosopimuksessa mainittavat tiedot – Kulutusluottosopimuksen kesto
– Elinkeinonharjoittajan kuluttajan vahingoksi saaman perusteettoman edun
palauttamista koskevan oikeuden vanhentuminen – Tehokkuusperiaate ja
vanhentumisajan alkamisajankohta

Ennakkoratkaisupyynnön kohde ja oikeudellinen perusta

Unionin oikeuden tulkinta, SEUT 267 artikla

Ennakkoratkaisukysymykset

Vastaavatko 21.12.2016 tehdyssä kulutusluottosopimuksessa ilmoitetut
tiedot, sellaisina kuin niihin on viitattu tämän välipäätöksen tekstissä,

direktiivin 2008/48/EY 10 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettua vaatimusta, joka koskee luottotyyppin ilmoittamista selkeästi ja tiiviisti?

Vastaavatko 21.12.2016 tehdyssä kulutusluottosopimuksessa ilmoitetut tiedot, sellaisina kuin niihin on viitattu tämän välipäätöksen tekstissä, direktiivin 2008/48/EY 10 artiklan 2 kohdan c alakohdan edellyttämää vaatimusta, joka koskee luottosopimuksen keston ilmoittamista selkeästi ja tiiviisti?

Vastaavatko 21.12.2016 tehdyssä kulutusluottosopimuksessa ilmoitetut tiedot, sellaisina kuin niihin on viitattu tämän välipäätöksen tekstissä, direktiivin 2008/48/EY 10 artiklan 2 kohdan g alakohdan edellyttämää vaatimusta, joka koskee luottotyyppin ilmoittamista selkeästi ja tiiviisti, ja

- **onko kulutusluottosopimukseen sisällytettävä todellisen vuosikoron matemaattinen laskentakaava, käytettävät muuttujat ja varsinainen laskelma**
- **riittääkö, että kulutusluottosopimuksen tekstissä esitetään todellisen vuosikoron laskentaan käytettävät muuttujat, vai onko ne vielä toistettava ilmoittamalla, että kyse on todellisen vuosikoron laskemiseen käytettävistä oletuksista?**

Voidaanko direktiiviä 93/13/ETY tulkita siten, että sen mukaan kansallisen lainsäädännön ja oikeuskäytännön nojalla tuomioistuimen on todettava sopimusehto kohtuuttomaksi silloinkin, kun sopimussuhde on päättynyt, kuten nyt käsiteltävässä asiassa?

Onko sellainen oikeuskäytäntö ristiriidassa koko neuvoston direktiivin 93/13/ETY ja erityisesti sen johdanto-osan viidennen perustelukappaleen (kuluttajat eivät yleensä tunne muiden kuin oman jäsenvaltionsa tavaroiden myyntiä ja palvelujen tarjontaa koskevia sopimuksia säänteleviä oikeussäännöksiä; tämä tietämyksen puute voi saada heidät luopumaan tavaroiden tai palvelujen ostoa koskevien suorien sopimusten teosta muissa jäsenvaltioissa) kanssa, jossa kulutusluottosopimuksen pakollista tietoa koskevan väitetyn puutteen tapauksessa lähdetään siitä, että kyseinen seikka on ollut kuluttajan tiedossa jo luottosopimuksen allekirjoitushetkellä, erityisesti jos kuluttaja on henkilökohtaisesti vahvistanut perehtyneensä luottosopimukseen allekirjoittamalla muita, asiaan liittyviä luottoasiakirjoja (esim. kulutusluottosopimuksen vakiotietolomakkeen, vastaanotettujen asiakirjojen luettelon jne.)?

Onko kuluttajansuoja- ja tehokkuusperiaatteen vastaista, jos kansallisessa lainsäädännössä on määritetty elinkeinonharjoittajan kuluttajan vahingoksi saaman perusteettoman edun palauttamiselle paitsi subjektiivinen vanhentumisaika myös neutraaliin perusteeseen (perusteettoman edun syntyminen) sidoksissa oleva objektiivinen vanhentumisaika, jotta vanhentumisaajan alkamisajankohdan määrittäminen ei perustuisi

yksinomaan kuluttajan väittämään, koska muutoin elinkeinonharjoittajalta puuttuisivat keinot puolustautua vanhentumista koskevalla väitteellä?

Onko kuluttajansuoja- ja tehokkuusperiaatteen mukaista, että elinkeinonharjoittajan valmisteleman kulutusluottosopimuksen jokaista puutetta on pidettävä elinkeinonharjoittajan tahallisenä väärinkäytöksenä?

Onko jäljempänä viitatuissa unionin tuomioistuimen tuomioissa tarkoitettua tehokkuusperiaatetta tulkittava niin, että sopimuksen sisältämästä virheestä aiheutuneesta korottomuudesta ja kuluttomuudesta syntyneen perusteettoman edun vanhentumisajan tulisi alkaa kulua vasta sen jälkeen, kun tuomioistuin on tehnyt tällaista virhettä koskevan ratkaisun (esim. määrittämällä luoton korottomaksi ja kuluttomaksi)?

Mistä ajankohdasta vanhentumisajan on jäljempänä viitatuissa unionin tuomioistuimen tuomioissa sovellettavan tehokkuusperiaatteen mukaan katsottava alkavan?

Unionin oikeus ja unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntö

Kulutusluottosopimuksista ja neuvoston direktiivin 87/102/ETY kumoamisesta 23.4.2008 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/48/EY, erityisesti 10 artiklan 2 kohta

Kuluttajasopimusten kohtuuttomista ehdoista 5.4.1993 annettu neuvoston direktiivi 93/13/ETY, erityisesti 3 artikla

Unionin tuomioistuimen tuomio LH v. Profi Credit Slovakia s. r. o., C- 485/19, EU:C:2021:313 (tuomiolauselman ensimmäinen kohta)

Unionin tuomioistuimen tuomio yhdistetyissä asioissa CY v. Caixabank S.A., C- 224/19, EU:C:2020:578 ja LG ja PK v. Banco Bilbao Vizcaya Argentaria S.A., C- 259/19, EU:C:2020:578 (tuomiolauselman neljäs kohta)

Unionin tuomioistuimen tuomio yhdistetyissä asioissa BNP Paribas Personal Finance, C- 776/19–C-782/19, EU:C:2021:470 (tuomiolauselman ensimmäinen kohta)

Asiassa merkityksellinen kansallinen lainsäädäntö

Kulutusluottolaki nro 129/2010 (zákon o spotřebiteľských úveroch)

Kyseisen lain 9 §:n 2 momentissa säädetään seuraavaa: Kulutusluottosopimuksessa on mainittava siviililaisissa säädettyjen yleistietojen lisäksi:

- a) kulutusluoton tyyppi;

f) kulutusluottosopimuksen kesto ja kulutusluoton lopullinen eräpäivä (1.5.2018 alkaen – kulutusluottosopimuksen kesto);

k) todellinen vuosikorko ja kuluttajan maksettavaksi tuleva kokonaismäärä laskettuina luottosopimuksen tekohetkellä; kaikki mainitun koron laskemiseen käytetyt oletukset on mainittava.

Siviililain nro 40/1964 (Občiansky zákonník č. 40/1964) 107 §:ssä säädetään seuraavaa:

1) Oikeus perusteettoman edun palautukseen vanhentuu kahden vuoden kuluttua laskettuna hetkestä, jona asianomainen saa tiedon perusteettomasta edusta ja siitä, kuka on saanut edun hänen kustannuksellaan. (Tuomioistuimen huomautus: kyse on subjektiivisesta vanhentumisajasta)

2) Oikeus perusteettoman edun palautukseen vanhentuu viimeistään kolmen vuoden kuluttua tai kymmenen vuoden kuluttua, jos kyseessä on tahallisesti saatu perusteeton etu, laskettuna hetkestä, jona perusteeton etu on saatu. (Tuomioistuimen huomautus: kyse on objektiivisesta vanhentumisajasta)

Yhteenveto pääasian tosiseikoista ja menettelystä

- 1 Kantaja teki 21.12.2016 vastaajan kanssa kulutusluottosopimuksen, jonka perusteella kantajalle annettiin 5 000 euron suuruinen luotto, joka kantajan oli maksettava takaisin 96 kuukausierässä, joka olivat suuruudeltaan 83,89 euroa, siten, että luoton lopullinen eräpäivä olisi 25.12.2024.
- 2 Kantajan ja vastaajan välisen sopimuksen kohdassa 2.2, jonka otsikko on ”Luoton perusparametrit”, ilmoitetaan, että kyse on käyttötarkoitukseen sidotusta jälleenrahoitusluotosta. Samassa kohdassa esitetään hyväksytyin luoton määrä, kuukausierien määrä, luoton lopullinen eräpäivä, kuukausierän suuruus, viimeisen kuukausierän suuruus, kiinteä korko, pankin todellinen vuosikorko, prosenttimääräinen keskimääräinen vuosikorko markkinoilla, luotonvälityspalkkio, suurin sallittu palkkio, luotonottajan maksettavaksi tuleva kokonaissumma, ensimmäisen kuukausierän erääntymispäivä ja kunkin seuraavan kuukausierän erääntymispäivä.
- 3 Luottosopimuksessa ilmoitetaan, että sopimus tehdään määräajaksi siihen asti, kunnes luotonottaja on maksanut vastaajalle takaisin luottosopimuksen perusteella syntyvät saatavat. Luottosopimuksen mukaan luoton takaisinmaksun myötä sopimus päättyy sopimuksessa esitettyinä lopullisena eräpäivänä. Sopimuksen kohdassa 2.4 on lyhennystaulukko, josta ilmenee jokaisen maksuerän määrä ja sen erittely pääomaan ja korkoon siten, että ensimmäinen erä tulee maksettavaksi 25.1.2017 ja viimeinen erä 25.12.2024.
- 4 Todellisen vuosikoron laskemisessa käytettävien oletusten osalta sopimuksessa mainitaan edellä mainittujen tietojen lisäksi erikseen ehto, jonka mukaan

todellinen vuosikorko laskettiin sillä oletuksella, että luotonottajalle annetaan luotto hyväksytyin suuruisena kertaluonteisesti sopimuksen tekopäivänä. Luottosopimus on voimassa sovitun ajanjakson loppuun, ja luotonottaja ja pankki täyttävät velvollisuutensa luottosopimuksessa määrättyjä ehtoja ja määräaikoja noudattaen. Todellisen vuosikoron laskentaperusteena käytettiin luotonantajan luottosopimukseen liittyviä kokonaiskustannuksia, lukuun ottamatta niitä maksuja, jotka kuluttajan on maksettava luottosopimuksen perusteella syntyvien sitoumuksien noudattamatta jättämisestä.

- 5 Riidan osapuolten välinen sopimussuhde jatkui 16.2.2018 asti, jolloin kantaja maksoi takaisin vapaaehtoisesti lainan jäljellä olleen määrän eli 5 715,08 euroa.
- 6 Kantaja nosti Okresný súd Prešovissa (Prešov in piirituomioistuin, Slovakia) 16.9.2021 kanteen, jossa kantaja vaatii, että tuomioistuin määrittää luoton korottomaksi ja kuluttomaksi, velvoittaa vastaajan maksamaan perusteettoman edun saamisen johdosta 715,08 euron suuruisen summan ja toteaa sopimusehdot kohtuuttomiksi.

Pääasian asianosaisten tärkeimmät perustelut

- 7 **Kantaja** väittää, että luottosopimus ei sisällä kulutusluottolain nro 129/2010 ja direktiivin 2008/48 edellyttämiä pakollisia tietoja. Kantaja esittää, että seuraavat tiedot on määritelty sopimuksessa riittämättömästi:
 - luottotyyppi;
 - kulutusluottosopimuksen kesto;
 - todellisen vuosikoron laskemisessa käytetyt oletukset on esitetty riittämättömästi.
- 8 Kantaja viittaa siihen, että Slovakian kulutusluottolaki edellyttää direktiivistä poiketen luoton lopullisen eräpäivän lisäksi sopimuksen keston ilmoittamista. Direktiivin 10 artiklan 2 kohdan c alakohta on tulkittava siten, että sopimuksen kesto on ilmoitettava aikavälin muodossa. Kantaja viittaa Krajský súd v Prešoven (Prešov in alueellinen tuomioistuin, Slovakia) ratkaisuun nro 19Co/76/2019, jossa kyseinen tuomioistuin katsoo, että sopimuksen keston osalta *on määritettävä tarkasti, onko kyse toistaiseksi voimassa olevasta sopimuksesta vai määräaikaisesta sopimuksesta, ja määräaikaisen sopimuksen osalta on ilmoitettava tarkka voimassaoloaika. Lisäksi on välttämätöntä, että sopimuksen kesto koskeva tieto ilmoitetaan varsinaisessa kulutusluottosopimuksessa eli asiakirjassa, jonka kuluttaja allekirjoittaa. On korostettava, että Slovakian kulutusluottolaissa erotellaan toisistaan käsitteet sopimuksen kesto ja kulutusluoton lopullinen eräpäivä, ja näin ollen molempien tietojen on oltava sopimuksessa.*

- 9 Kantaja viittaa myös Krajský súd v Prešoven ratkaisuun, jonka mukaan todellista vuosikorkoa koskevan tiedon osalta ei riitä, että ilmoitetaan pelkästään todellisen vuosikoron määrä, vaan kaikki todellisen vuosikoron laskemisessa käytettävät oletukset on ilmoitettava. Tällaisia oletuksia ovat luoton määrä, maksuerä, maksuvälit, maksuerien määrä, koron määrä ja mahdolliset maksut. Slovakian oikeuskäytännön mukaan todellisen vuosikoron laskemiseen tarvittavien oletusten esittämiseen pakollisten tietojen osalta ei riitä pelkkä todellisen vuosikoron määrä, vaan sopimukseen on sisällytettävä **matemaattinen laskelma**, jonka pohjalta luotonantaja on päättänyt todellisen vuosikoron määrään.
- 10 Kantajan väittämän mukaan sekä direktiivi että Slovakian kulutusluottolaki edellyttävä kulutusluoton **tyypin** ilmoittamista.
- 11 Kantajan mukaan pakollisten tietojen puuttumisen seurauksena luottosopimuksen on oltava koroton ja kuluton, ja vanhentumisajan kulumisen on alettava tuomioistuimen luoton korottomuudesta ja kuluttomuudesta tekemästä ratkaisusta.
- 12 **Vastaajan** mukaan kaikki sopimuksessa mainittavat pakolliset tiedot, joiden puutteesta kantaja on valittanut, on esitetty jo kulutusluottosopimuksen vakiotietolomakkeessa, jonka
- 2 kohdan a alakohdassa ilmoitetaan seuraavaa: kulutusluoton tyyppi – käyttötarkoitukseen sidottu jälleerahoitusluotto.
 - 2 kohdan d alakohdassa ilmoitetaan seuraavaa: kulutusluottosopimuksen kesto – luottosopimus on määräaikainen siihen asti, kunnes luotonsaaja on maksanut pankille takaisin luottosopimuksen perusteella syntyvät sitoumukset. Jos takaisinmaksu suoritetaan asianmukaisesti, luottosopimuksen kesto on 96 kuukautta, luoton oletettu lopullinen eräpäivä riippuu ensimmäisen maksuerän eräpäivästä ja se vastaa 96. kuukausimaksuerää.
 - 3 kohdan b alakohdassa ilmoitetaan seuraavaa: todellinen vuosikorko lasketaan seuraavien tietojen perusteella: kulutusluoton määrä, kuukausittaisen maksuerän määrä, maksuerien kokonaismäärä, koron määrä; niitä seuraa lainaus sopimuksen tarkasta sisällöstä.
- 13 Vastaaja katsoo noudattaneensa direktiivin ja Slovakian kulutusluottolain vaatimuksia. Vastaajan mukaan korottomuuden ja kuluttomuuden toteamista, perusteettoman edun palautusta ja sopimusehdon kohtuuttomaksi toteamista koskeva kanne nostettiin yli kolme vuotta luoton takaisinmaksun jälkeen, ja tästä syystä vastaaja pitää kannetta ilmeisen laskelmoivana.
- 14 Vastaaja korostaa lisäksi, että kantaja vastaanotti kulutusluottosopimuksen vakiotietolomakkeen 16.12.2016 eli viisi vuorokautta ennen luottosopimuksen allekirjoittamista, joten kantajalla voidaan katsoa olleen riittävästi aikaa siltä varalta, että hänellä olisi ollut epäselvyyttä joidenkin vaadittavien tietojen osalta, joten kantaja olisi voinut ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin epäselvyyksien selvittämiseksi.

- 15 Vastaaja vetoaa unionin tuomioistuimen tuomioon RN v. Home Credit Slovakia a.s. (C-290/19, EU:C:2019:1130), jonka mukaan luotonantaja täyttää tiedottamisvelvollisuutensa kuluttajaa kohtaan sillä, että se ilmoittaa luottosopimuksessa todellisen vuosikoron tarkan määrän.
- 16 Vastaaja myös esittää väitteen vanhentumisesta siviililain 107 §:n 1 ja 2 momentin perusteella. Vaikka vanhentumisajan alkamisajankohdaksi määritettäisiin koko luoton jäljellä olevan määrän maksupäivä, perusteettoman edun palautusoikeus olisi vanhentunut siihen mennessä, kun siihen vedotaan tuomioistuimessa.
- 17 Vastaajan mukaan unionin tuomioistuimen tuomioista yhdistetyissä asioissa SC Raiffeisen Bank SA v. JB (C-698/18, EU:C:2020:537) ja BRD Groupe Société Générale SA v. KC (C-699/18, EU:C:2020:537) sekä yhdistetyissä asioissa CY v. Caixabank SA (C- 224/19, EU:C:2020:578) ja LG ja PK v. Banco Bilbao Vizcaya Argentaria SA (C- 259/19, EU:C:2020:578) käy ilmi, että
- a) oikeusvarmuutta edistävien kohtuullisten preklusiivisten m r raikojen asettaminen oikeussuojakeinojen käyttämiselle on unionin oikeuden mukaista. Tämä koskee myös s ant j , joita sovelletaan kuluttajien nostamia kanteita vastaan esitettyihin vanhentumisv itteisiin myös sellaisten kanteiden osalta, jotka koskevat luoton korottomuuteen ja kuluttomuuteen perustuvia palauttamisvaikutuksia.
- b) jos kolmen vuoden vanhentumisajasta on s adetty ja se on tiedossa etukäteen, se vaikuttaisi lähtökohtaisesti olevan käytännössä riittävän pitkä, jotta kuluttaja ehtii tehokkaasti valmistella ja k ytt   oikeussuojakeinoa. Vanhentumisajan pituus ei ole sellaisenaan ole tehokkuusperiaatteen vastainen.
- 18 Kantaja ja jotkin slovakialaiset tuomioistuimet tulkitsevat unionin tuomioistuimen tuomiota LH v. Profi Credit Slovakia s. r. o. (C- 485/19, EU:C:2021:313) siten, että unionin tuomioistuin ”jätti voimaan” pelkästään kymmenen vuoden pituisen objektiivisen vanhentumisajan.

Ennakkoratkaisupyynnön perustelut

- 19 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan Slovakian kulutusluottolailla ei ole pantu direktiiviä asianmukaisesti täytäntöön sopimuksen keston osalta ja lailla asetettiin riidanalaisen sopimuksen tekoajankohtana elinkeinonharjoittajalle lisäedellytys, mikä käy ilmi direktiivin ja Slovakian kulutusluottolain sanamuodon vertailusta.
- 20 Sopimuspuolten välinen sopimussuhde on jo p ttynyt, joten sopimusehtojen kohtuuttomuuteen ei voida vedota.
- 21 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on selvitettävä myös vanhentumisajan perusteltavuus. Tämä tuomioistuin esittää, että tehokkuusperiaatteen vastaista on, jos perusteettoman edun eli kohtuuttoman

sopimusehdon perusteella aiheettomasti vastaanotetun suorituksen palautusoikeuden vanhentumisaika alkaisi kulua ennen kuin tuomioistuin on katsonut sopimusehdon kohtuuttomaksi.

- 22 Toisaalta tuomioistuimella on epäilyjä siitä, onko samanlaiseen päätelmään tultava myös silloin, kun sopimuksesta puuttuu jokin lakisääteinen muodollisuus (jonka puuttuminen johtaa siihen, että luotosta tulee koroton ja kuluton) tai jos se on esitetty sopimuksessa virheellisesti.
- 23 Tuomioistuin katsoo, että kuluttajan tietoisuuden perusteettoman edun syntymisestä on oltava sidoksissa tiettyyn objektiiviseen hetkeen. Riittävänä ei voida pitää kuluttajan yksipuolista väitettä, jonka mukaan kuluttaja sai tietää perusteettomasta edusta syntymisestä tietynä ajankohtana kolmannelta osapuolelta (esim. kansalaisjärjestöltä, joka antaa kuluttajalle vahvistuksen perusteetonta etua koskevasta tiedosta kahden vuoden kuluessa kanteen nostamisesta).
- 24 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan vanhentumisajan alkamisajankohtaa koskevan kysymyksen osalta perusteettoman edun palauttamista koskevan kanteen tapauksessa ei tehdä eroa sen mukaan, perustuuko kanne kuluttajasuhteeseen vai muihin oikeussuhteisiin, paitsi että muiden kuin kuluttajasuhteiden osalta kansallisessa lainsäädännössä ei säädetä, että vanhentumisaika alkaa kulua vasta siitä, kun tuomioistuin on määrittänyt näiden kanteiden oikeudelliset perustelut.
- 25 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ei ole jaa kantajan näkemystä oikeudellisista perusteluista ja se on samaa mieltä vastaajan oikeudellisista perusteluista, mutta (toisen asteen tuomioistuimena toimivan) Krajský súd v Prešove ratkaisukäytännöstä johtuen se on päättänyt pyytää direktiivien 2008/48/EY ja 93/13/ETY sekä unionin tuomioistuimen tuomioiden tulkintaa. Näiden direktiivien ja oikeuskäytännön tulkinta on tarpeen pääasian ratkaisemiseksi.
- 26 Tästä syystä ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin esittää päätösosassa esitetyt ennakkoratkaisukysymykset.